

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

75. An Christiani mancipia Infidelium possint licitè remigare in eorum
triremibus, vel eis aliqua absequia ministrare? Et an teneantur restituere
damnum, quod ita dederint? Ex quibus etiam deducuntur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

Molina de Iustit. tom. 1. tract. 2. disp. 115. conc. 5. num. 7. vbi sic ait. Mortis metu, aut amissionis membri, fas est eiusmodi captiuus nocuentum inferre Christianis in bonis externis, & ad infidelium imperium, destruendo, capiendo, & ad triremes asportando. Probatur quoniam in eo euentu sunt in extrema necessitate illorum bonorum ad vitam propriam conferuandam: ergo quantum fas est cuique in extrema necessitate sumere de bonis aliorum ad conferuandam propriam vitam, tantum damni fas erit eiusmodi captiuus inferre bonis aliorum ad vitam propriam tuendam, praesertim cum si ipsi non cooperentur ad illud damnus, defuturi non sint qui illud similiter inferant. Quod si petas, an restituere teneatur damnus quod ita dederit? De iustitia rigore iuxta ea, quae in materia de elemosyna diximus, dicendum est teneri. Attamen regulariter credendum est Christianos, neque ab illis restitutionem expectare, neque eam velle. Quoniam praeterquam quod i mortis metu, & non in commodum proprium id effecterint, defuturi non erant, qui idem damnus darent. Ita ille.

3. Non desinam tamen hic adnotare Hurtadum de Mendoza in 2. 2. disp. 76. sect. 3. §. 114. non approbare hanc posteriorem sententiam; quando dominus est in eadem necessitate sulphuris, v. g. domus murorum & comaeum ad tuendam propriam vitam, tunc enim non possunt haec incendere, deuiolare, aut demoliri, quia id est directa pugna; & reuera in tali casu non recederem ab opinione Hurtadi, qui tamen postea §. 112. bene docuit posse supra dictos captiuos remos agere, arma ferre in locum certaminis, praedam humeris afferre, porrigere sulphur, &c.

RESOL. LXXV.

An Christiani mancipia Infidelium, possint licite remigare in eorum triremibus, vel eis aliqua obsequia ministrare?

Et an teneatur restituere damnus, quod ita dederint?

Ex quibus etiam deducuntur alij diuersi casus sapienter in praesi contingentes pro supradictis mancipiis, in quibus serui possunt ministrare Dominis absque peccato. Ex p. 7. v. 7. Ref. 57. alias 56.

Alibi in duobus Resol. & in Caspensis in Cursu Theol. tom. 2. tract. 17. sect. 2. num. 19. vbi sic ait: Inferitur plures excusari à mortali, facientes, vel subministrantes opus indifferens cum iusta causa, vt iure suo vtantur, v. g. Qui domos locant vsuariis etiam publicis, dummodo alienigenae non sint, iuxta prohibitionem cap. 1. de vsuris, in 6, & locantes domos meretricibus ad habitandum, etiam si aliis commodè locare possint, vtuntur enim iure suo, nec censentur cooperari peccato illarum, cum locus se habeat extrinsecè, & nimis remotè ad ad peccandum. Similiter Christiani capti à Turcis nauigantes metu mortis contra nostros, vel praeparantes necessaria ad bellum, aut auxilium ferentes ad munienda castra: nam praestant opus ex se indifferens ex iusta, & sufficienti causa, nimirum vitandae mortis, vel grauis nocuenti. Denique famulus concubinatus herum dum ad meretrices accedit, si ab eiusmodi concomitatu desistere nequit absque graui detrimto, vtitur enim iure suo, faciens opus ex se indifferens, modo vt non placeat eis peccatum, cum etiam faciant obsequia, v. g. cibos condire, mensam ministrare, lectum concubinae seruare, ia-

Sup. sequentibus casibus mag. late supra in Ref. 44. 46. 47. 59. & 73. §. Item deducitur ad medium, & in-

nuam domus illi aperire, deferre munuscula, & interuentoria; vel domino ascendere volenti per festulam, pedem illius sustinere, scalam apponere, &c. licet enim aliqua ex his obsequiis videantur velle coniuncta peccato, non tamen sunt suae naturae, & ex se peccatum; ac proinde seungi possunt à peccato per finem diuersum: quare non tenetur famulus ab his abstinere cum tanto incommodo, vt à domino expellatur è domo, penuriam patiatur, vel alia graua incommoda sustineat. Ita Caspensis, cui adde Trulench in Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 6. dub. 5. in 17. de nouissimè Amicus tom. 4. de Iust. disp. 16. sect. 4. nu. 32. Et ne deseras recognoscere me ipsum in part. 3. tract. 5. resol. 36. & in part. 5. tract. 7. Resolutio 30.

RESOL. LXXVI.

An in obisione alicuius ciuitatis, quando alicuius cibum non adest, licitum sit vesci caribus humanis?

Et an gesta ex metu graui excusetur à peccato, vt v. g. an sit licitum captiuus Christianis metu mortis nocuentum ferre Christianis, destruendo, vel captiuando, & ad triremes asportando, aut alia similia faciendo, vel ad mouere scalam alteri volenti furari, vendere, vel commodare ensem volenti alicui occidere, &c?

Et alij septem casus valde notandi in textu huius Resolutionis explanantur, in quibus ministrantes ex metu graui, specialiter Sacramenta excusetur à peccato. Ex p. 3. tract. 6. & Misc. 2. Ref. 48.

§. 1. Negatiuè quoad primum videtur respondere D. Thomas in 2. 2. qu. 142. art. 4. ad 2. de acerrimè tenet Valentia tom. 3. disp. 9. quest. 3. post. 1. ratio est, quia hoc intrinsecè, & ex obiecto malum est, & ideo nunquam licet, sicut nunquam licitum erit mentiri. Et hanc sententiam docent etiam Fernandez de septem peccatis mor. cap. 2. §. 6. Azorius part. 1. lib. 7. cap. 22. Victoria relect. 9. Syluius in 2. 2. q. 142. art. 4. & alij.

2. At contrariam sententiam tuerit Lessius lib. 4. cap. 3. dub. 2. num. 10. Sanchez in summa tom. 1. lib. 1. c. 18. n. 12. Naldus in summa ver. Medicus, n. 7. Emanuel Sa. ver. Comedere, n. 1. Caetanus in 2. 2. q. 148. art. 2. Abulensis in 4. Regum c. 6. quest. 32. Toletus lib. 8. cap. 60. & hanc sententiam probabilem etiam esse putat Malderus in 2. 2. tract. 3. c. 1. dub. 1. in fine, quia non est intrinsecè malum vesci caribus humanis secluso homicidio; & quoniam eius prohibitio fit iuris naturae, prohibitio non obligat in vita discrimine. Et hoc etiam verum est, si vitæ periculum imminet ab extrinsecò, puta si sub peccato mortis à quopiam quis iubeatur caribus humanis vesci.

3. Hinc à fortiori licitum erit in morbi necessitate per modum medicamenti sumere aliquid humanae carnis alteratum, & licitum erit hauiere sanguinem humanum ex vena adolescentis detractum ad acquirendum vigorem corpori senili, & senectuti proroganda. Vnde Medici, inter illos Marcellus Ebcinus lib. de sanis, tuenda, vocant hoc remedium singulare. Igitur ad seruandam vitam licitum erit vesci caribus humanis, nam quae non sunt intrinsecè mala propter eius conseruationem licita efficiuntur.

4. Et ideo primò contra Comitolum lib. 5. quest. 7. numer. 3. licitum erit propter periculum mortis comminatae admouere scalam furari volenti, vendere, vel commodare ensem volenti alterum occidere, aut ostendere vbi occidendus est Ita Durand. in Sum. Casp. lib. 2. can. 3. q. 13. n. 10. Sanch. in sum. 1. 1. lib. 1. cap. 1. §. 1.